

VN/3408/2022

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoituksesta

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lausunto

17.2.2022

Pääministeri Sanna Marinin hallitus esittää eduskunnalle 3.2.2022 annetussa valtion vuoden 2022 lisätalousarvioehdotuksessa 155,7 milj. euron määrärahaa, joka osoitettaisiin valtionavustuksena sote-uudistuksesta aiheutuviin ICT-muutuskustannuksiin, muuhun hyvinvointialueiden valmisteluun ja valtuustoryhmien toiminnan tukemisen vuonna 2022.

Valtiovarainministeriö järjesti 10.2.2022 lisämäärärahan osoittamisesta johtuen kuulemistilaisuuden, joka koskee ehdotusta hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022 annetun valtioneuvoston asetuksen (664/2021) muuttamiseksi.

Kuulemistilaisuudessa 10.2.2022 Etelä-Karjala toi esille huomioita, jotka koostettuna alle muutamin tarkennuksin. Etelä-Karjala kiittää mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi.

- On hyvä, että lisärahoitusta on saatavissa ilman erillistä hakumenettelyä ja rahoitus ohjataan alueille nopealla aikataululla. Myös se, että alue saa itse päättää rahoituksen jakautumisesta käyttötarkoitusten kesken, on kannatettavaa.
- Toimeenpanoon liittyvän yhdenvertaisuuden ja tasavertaisuuden toteuttamisen kannalta on tarpeen mahdollistaa harkinnanvaraisen avustusosuuden kohdentuminen esitettyä tasapuolisemmin sekä nykyisille monijärjestäjäalueille ("sirpalealueet") että myös tähän mennessä integroituneille alueille.
 - Etelä-Karjala pyytää määrittelemään ja kuvaamaan nykyistä selkeämmin harkinnanvaraisuuden perusteet ja periaatteet. Integraatiota vapaaehtoisesti edistäneet alueet jäävät harkinnanvaraisuudessa nolville. Harkinnanvaraisuuden kriteerit tulisi aukikirjoittaa selkeästi, varsinkin jos niiden taustalla huomioidaan esimerkiksi toimeenpanon tilannekuva: etteivät ne, jotka tekevät työtä toimeenpanossa vähin resurssein, mutta silti aikataulussa edeten, jäisi paitsi harkinnanvaraisesta rahoituksesta.
 - On tärkeää, että harkinnanvaraista rahoitusta olisi myös jaettavissa vapaaehtoisten kuntayhtymien alueille, jotka joutuvat hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä purkamaan ja rakentamaan toimintaansa monelta osin uudella tapaa vastatakseen uudistuksen tärkeisiin tavoitteisiin. Tätä tapahtuu sekä vuonna 2022 että osaltaan vuonna 2023. Keskitetyn järjestämism vastuun alueilla kunnat joutuvat myös miettimään yhdessä sote-kuntayhtymän kanssa alijäämien kattamista, tulevaa kuntien asemaa ja omaisuusjärjestelyjä kuntayhtymän purkautuessa, aivan kuten erilliset kunnat joutuvat miettimään omaisuusjärjestelyjä.
 - Tukipalveluihin voi edelleen liittyä harmonisointitarvetta (kuntien ruoka- ja puhtauspalveluhenkilöstö).
- Koska kyse ei ole vain sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta, vaan myös pelastustoimen kanssa tehtävästä uudistuksesta ja integraatiosta, on erityisen tärkeää kohdentaa harkinnanvaraista rahoitusta myös tältä perustein mm. Etelä-Karjalaan.
- Etelä-Karjalassa joudutaan rakentamaan perustietojärjestelmät (tahe ja näihin liittyvä raportointi) uudestaan ja tuo työ uhkaa tulla mm. integraatioiden osalta suunniteltua kalliimmaksi. Nykyisellä rahoituksella on riski, että emme pysty kaikkea välttämätöntä tekemään. Myös

taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotto uuden organisaation osalta on osoittautumassa arvioitua kalliimmaksi.

- ICT-rahoituksen kautta tulee myös huomioida ns. seuraava taso, joka etenkin vapaaehtoisesti perustetuissa kuntayhtymissä on toiminnasta saatujen kokemusten perusteella tarpeen tehdä. Kokonaistaloudellisesti ajateltuna ei tulisi ohittaa tai jättää huomiotta tähän mennessä saatuja oppeja, vaan rahoituksen kannalta huomioida myös hyvien mallien jakaminen alueille, joissa integraatiotyö on hyvinvointialueen toimeenpanon kautta käynnistymässä. Etelä-Karjalassa oppeja on jaettavissa ja niiden pohjalta tunnistettu tiettyjä ”korjaustarpeita”.
- Mikäli alueella päädyttäisiin ottamaan käyttöön ryhmäraha valtuustoryhmän toiminnan tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin, tuleeko se sisältymään vuodesta 2023 eteenpäin yleiskatteelliseen perusrahoitukseen vai miten tämä kansallisesti on ajateltu huomioitavan? Jos tämän rahoituksen on tarkoitus sisältyä yleiskatteelliseen rahoitukseen, se tulisi huomioida rahoituksen määräytymisperusteissa siten, ettei se ole poissa varsinaisesta palvelutuotannosta.